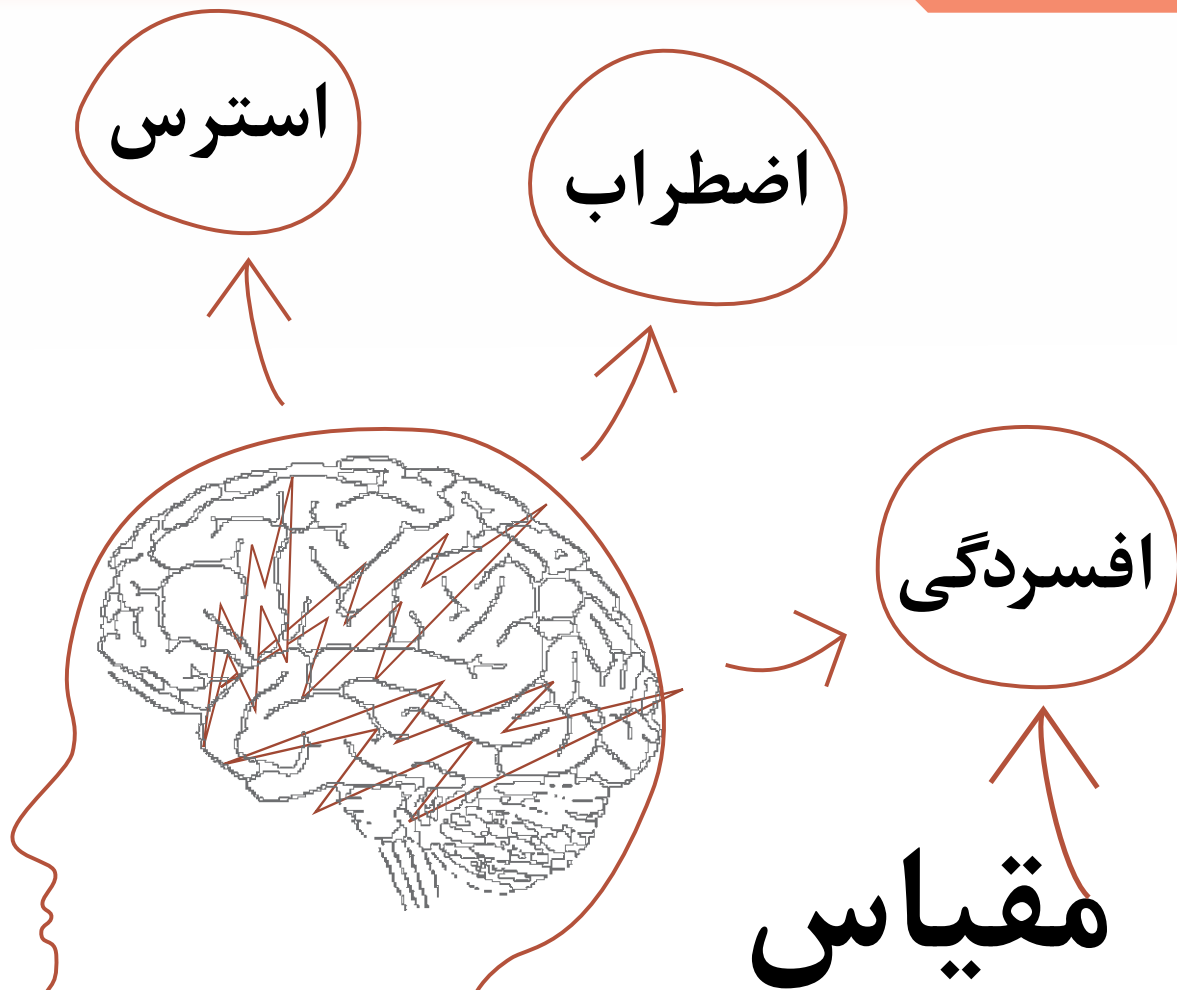

اشاره

افسردگی، اضطراب و استرس‌های زندگی مدرن، لطمه شدیدی بر تن و روان انسان وارد می‌سازند و موجب افزایش بیماری‌های جسمی، اضطراب و افسردگی می‌شوند. در ایران نیز میزان شیوع افسردگی و دیگر اختلالات روانی بالا ارزیابی شده است. خلق افسرده و احساس عدم لذت، نشانه‌های کلیدی افسردگی هستند. تقریباً همه افراد افسرده، از کم شدن انرژی و هشتاد درصد از افراد از مشکلات خواب شکایت دارند. عوامل استرس‌زا ممکن است به پاسخ‌های روانی متعدد مانند اضطراب، افسردگی، نوسیدی، بی‌قراری و احساس ناتوانی عمومی در سازش‌یافتگی با جهان منجر شوند. لذا قرار گرفتن طولانی‌مدت در معرض رویدادهای استرس‌زا به تغییرات مهم فیزیولوژیکی و روانی و بروز نشانگان تنیدگی می‌انجامد. این حالت عدم تعادل و بی‌ثباتی در محیط داخلی بدن منجر به گسترش نشانگان اختصاصی می‌گردد. این نشانگان به صورت روانی، جسمانی، رفتاری یا خانوادگی بروز می‌نماید و باعث بروز افسردگی و اضطراب می‌شود (بهادری خسروشاهی و خانجانی، ۱۳۹۱؛ شریف‌نیا و همکاران، ۱۳۹۵؛ محمدی و همکاران، ۱۳۹۴؛ کارلسون^۱ و استیوئر^۲، ۲۰۱۵؛ به نقل از اعظمی، خانجانی، و صدر، ۱۳۹۶).

کلیدواژه‌ها: روایی، اعتبار، افسردگی، اضطراب، استرس.

DASS-۴۲
دکتر آدیس کراسکیان
استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج

نمونه‌هایی از ماده‌های مقیاس در جدول زیر ارائه شده است.

زیرمقیاس	ماده	اصلاً	کم	زیاد	خیلی زیاد
افسردگی	احساس می‌کنم علاقه‌ام را نسبت به همه چیز از دست داده‌ام.	۰	۱	۲	۳
افسردگی	به‌عنوان یک فرد احساس بی‌ارزشی می‌کنم.	۰	۱	۲	۳
اضطراب	به سختی نفس می‌کشم.	۰	۱	۲	۳
اضطراب	بی‌هیچ دلیل موجهی احساس ترس می‌کنم.	۰	۱	۲	۳
استرس	برای مشکل است که خودم را آرام کنم.	۰	۱	۲	۳
استرس	احساس می‌کنم که نسبتاً حساس و زودرنج هستم.	۰	۱	۲	۳

می‌کنند، قرار گرفته‌اند. مؤلفه‌های استخراج‌شده به ترتیب افسردگی، استرس و اضطراب نام‌گذاری شدند. همبستگی مقیاس افسردگی با آزمون افسردگی بک^{۱۵} $0/849$ ($P < 0/01$)، همبستگی مقیاس اضطراب نیز با آزمون زونگ^{۱۶} $0/831$ ($P < 0/01$) و همبستگی میان مقیاس استرس با سیاهه استرس دانش‌آموزان^{۱۷} $0/757$ ($P < 0/01$) بود که نشان‌دهنده روایی همگرا مقیاس DASS در پژوهش حاضر و نمونه ایرانی است. برای بررسی اعتبار^{۱۸} مقیاس در بُعد همسانی درونی از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است. این ضریب برای مقیاس افسردگی $0/94$ ، مقیاس اضطراب برابر $0/85$ و مقیاس استرس برابر $0/87$ برآورد و گزارش شده است.

● مقیاس افسردگی - اضطراب - استرس (DASS-42)

برای سنجش متغیرهای افسردگی، اضطراب و استرس ابزارهای مختلفی وجود دارد که بعضی از آن‌ها به صورت جداگانه به سنجش این مؤلفه‌ها می‌پردازند. یکی از ابزارهایی که برای سنجش این متغیرها ساخته شده، مقیاس افسردگی - اضطراب - استرس^۳ (DASS) است. مقایسه افسردگی - اضطراب - استرس یک پرسش‌نامه خود گزارشی است که برای سنجش این سازه‌ها به کار می‌رود. مقیاس اصلی DASS دارای ۴۲ سؤال در ۳ زیرمقیاس است که هر زیرمقیاس ۱۴ ماده سؤال را در بر می‌گیرد. ماده سؤالات زیرمقیاس افسردگی به‌طور عمده ملالت، عزت، نفس پایین و فقدان مشوق (بی‌انگیزگی) را می‌سنجند. ماده سؤالات زیرمقیاس اضطراب پاسخ‌های جسمانی و روانی به اضطراب و ترس را مورد سنجش قرار می‌دهند. ماده سؤالات زیرمقیاس استرس پاسخ‌های عاطفی منفی مانند تنش عصبی و بی‌قراری را مورد سنجش قرار می‌دهند که جزء نشانه‌های افسردگی و اضطراب هم هست.

در تدوین و بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی^۴ اولیه مقیاس DASS روی دانشجویان، لووی بند^۵ و لووی بند^۶ همسان درونی^۷ مناسب را با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ^۸، و روایی همگرا^۹ و افتراقی^{۱۰} مناسبی را گزارش کرده‌اند. تحلیل مؤلفه‌های اصلی^{۱۱} نشان داده‌اند که همه ماده سؤالات در مقیاس با عوامل پیش‌بینی شده دارای بار عاملی مطلوب‌اند و نمره‌های هر یک از این عوامل به‌طور متوسطی با یکدیگر ارتباط دارند (گومز^{۱۲}، ۲۰۱۳، و لووی بند و لووی بند، ۱۹۹۵، به نقل از اعظمی و همکاران، ۱۳۹۶).

● هنجاریابی در ایران

افضلی، دلاور، برجعلی و میرزمانی (۱۳۸۶) به منظور بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس DASS پژوهشی را در یک نمونه ۴۰۰ نفری از دانش‌آموزان دبیرستانی شهر کرمانشاه، که به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شده بودند، انجام داده‌اند. به منظور بررسی روایی سازه^{۱۳} پرسش‌نامه از روش تحلیل عاملی اکتشافی^{۱۴} با شیوه تحلیل مؤلفه‌های اصلی استفاده شده است. نتایج نشان داد که ۴۱ ماده (از ۴۲ ماده) مقیاس دارای بار عاملی مناسب بوده‌اند و در قالب ۳ عامل، که در مجموع ۵۸ درصد واریانس کل را تبیین

پی‌نوشت‌ها

1. Carlson, H.M
2. Steuer, J
3. Depression Anxiety Stress Scales (DASS)
4. Psychometric properties
5. Lovibond, S.H.
6. Lovibond, P.F.
7. internal consistency
8. cronbach's Coefficient Alpha
9. Convergent validity
10. diferential validity
11. principle compoents (PC)
12. Gomez, R
- 13.construct validity
14. exploratory factor analysis (EFA)
15. Beck Depression Inventory (BDI)
- 16.Zung Anxiety Scale (ZAS)
17. Student Stress Scale (SSS)
18. reliability

منابع

۱. اعظمی، یوسف؛ خانجانی، مهدی؛ و صدر، محمد مهرداد. (۱۳۹۶). بررسی ساختار عاملی تأییدی مقیاس افسردگی، اضطراب و استرس (DASS) در دانشجویان. مجله دانشگاه علوم پزشکی مازندران، سال بیست و هفتم (شماره ۱۵۴): ۹۴-۱۰۶.
۲. افشین، دیگران. (۱۳۸۶). ویژگی‌های روان‌سنجی آزمون DASS - ۴۲ براساس نمونه‌ای از دانش‌آموزان دبیرستانی شهر کرمانشاه. تحقیقات علوم رفتاری، سال پنجم (شماره ۲): ۹۲-۸۱.